

1 (ร่าง) เอกสารหลักสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๒

2

3 **การป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน**

4

5 **๑. นิยาม/คำจำกัดความ**

6 **๑.๑ นิยามที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน**

7 **๑.๑.๑ “สิทธิผู้สูงอายุ”** หมายถึง การที่ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการ
8 สนับสนุนในด้านต่างๆ (พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๕๖)

9 **๑.๑.๒ “การป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ”** หมายถึง สิทธิที่ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครอง
10 การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกละเมิดสิทธิ หรือถูก
11 แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง (พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๑๑ (๘))

12 **๑.๑.๓ “การถูกละเมิดสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน”** หมายถึง การที่ผู้สูงอายุถูกเอาเปรียบหรือ
13 หาประโยชน์ทางทรัพย์สิน โดยการนำทรัพย์สินของผู้สูงอายุไปใช้โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การละเมิดทาง
14 การเงิน การครอบครองทรัพย์สินของผู้สูงอายุโดยที่ผู้สูงอายุไม่ยินยอม การขโมยเงินหรือสิ่งของมีค่า การบังคับ
15 ให้เปลี่ยนแปลงพินัยกรรม หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน หรือการกีดกันไม่ให้ผู้สูงอายุมีสิทธิในการดูแล
16 หรือจัดการทรัพย์สินของตนเอง (กรมกิจการผู้สูงอายุ, ๒๕๕๘)

17 การให้ความหมายของการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุ และการแบ่งประเภทของการละเมิดสิทธิมีความ
18 หลากหลายและแตกต่างกันไปตามการกระทำและการประสพเหตุ

19 ความหมายที่ใช้อย่างกว้างขวางเกี่ยวข้องกับปัญหาความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในรูปแบบต่างๆ นั้น เรียกว่า
20 “Elder Mistreatment” คือ การดูแลผู้สูงอายุอย่างไม่เหมาะสม (อู๋มานน พวงทอง, ๒๕๕๑) ซึ่งการกระทำ
21 ดังกล่าวหมายรวมถึง

22 (๑) การแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงิน (Financial exploitation) คือ การนำทรัพย์สินของผู้สูงอายุ
23 มาใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง หรือหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของผู้สูงอายุมาเป็นของตนเอง

24 (๒) การกระทำทารุณทางร่างกาย (Physical abuse) คือ การกระทำใดๆ ที่ทำให้เกิดความบาดเจ็บ
25 ทางร่างกาย เป็นเหตุให้เกิดความพิการไปจนถึงการใช้ความรุนแรงที่อาจทำให้เสียชีวิต เช่น การชก
26 ต่อย เตะ ผลัก การทำร้ายร่างกายรูปแบบต่าง ๆ

27 (๓) การทอดทิ้ง (Physical neglect) คือ การไม่สามารถจัดหาอาหาร ที่อยู่อาศัย การบริการต่างๆ
28 ที่จำเป็นและเหมาะสมกับผู้สูงอายุรวมถึงการหลีกเลี่ยงจากสื่ออันตรายต่าง ๆ ได้

29 (๔) การกระทำทารุณทางจิตใจ (Psychological abuse) คือ การกระทำใดๆ ที่ทำให้เกิดความทุกข์
30 ทรมานทางจิตใจต่อผู้สูงอายุ เช่น การก่อกวนทางคำพูด การพูดดูถูกเหยียดหยาม

1 (๕) การล่วงละเมิดสิทธิผู้สูงอายุ (Violation of rights) คือ การไม่ให้สิทธิที่พึงได้ของผู้สูงอายุ เช่น
2 สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง การพูด การจัดการทรัพย์สินต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ
3 นอกจากนี้แล้ว ตามนियามการกระทำความรุนแรงขององค์การอนามัยโลก (WHO) สามารถแบ่งออก
4 ได้เป็น ๕ ประเภท คือ

5 ๑) ด้านทรัพย์สิน (Financial/Material abuse) คือ การต้องการเอาประโยชน์จากทรัพย์สินเงินทอง
6 หรือการใช้ทรัพย์สินของผู้สูงอายุ โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง การลักขโมยทรัพย์สิน
7 สิ่งของของผู้สูงอายุ การกระทำความผิดกฎหมาย เป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำต่อเงินทุนหรือทรัพย์สินสมบัติของผู้สูงอายุ

8 ๒) การกระทำความรุนแรงด้านร่างกาย (Physical abuse) เป็นการกระทำที่ได้รับความทุกข์ต่อร่างกาย
9 โดยเกิดการเจ็บปวด การได้รับบาดเจ็บ รวมทั้งการได้รับการรักษาที่ไม่รอบคอบ ไม่ว่าจะโดยตั้งใจ ขาดการ
10 ระมัดระวัง เช่น การให้ยาผิด การให้ยาเพื่อให้เกิดอาการสงบซึ่งส่งผลกระทบต่ออันตรายต่อผู้สูงอายุ การผูกมัด
11 อย่างไม่เหมาะสมอันจะทำให้เกิดการได้รับบาดเจ็บหรือเกิดอันตรายต่อร่างกายผู้สูงอายุ

12 ๓) ด้านจิตใจ (Psychological /Emotional abuse) เป็นพฤติกรรมใดๆ ก็ตามที่ส่งผลทำให้ผู้สูงอายุ
13 เกิดความรู้สึกปวดร้าว ตึงเครียดหรือหวาดกลัว รวมทั้งการกล่าวตำหนิด้วยวาจาที่ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความทุกข์
14 ทรมานทางจิตใจและอารมณ์

15 ๔) ด้านการกระทำหรือการละเมิดทางเพศ (Sexual abuse) เป็นการกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางเพศ
16 ซึ่งผู้สูงอายุไม่ได้ยินยอมหรือพร้อมใจด้วย เป็นการใช้กำลังบีบบังคับหรือพฤติกรรมการเอาเปรียบทางเพศหรือ
17 การมีเพศสัมพันธ์ต่อผู้สูงอายุที่มีความบกพร่องทางจิต หรือขาดความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ

18 ๕) การทอดทิ้ง (Neglect) การที่ผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือตามความต้องการหรือความจำเป็น
19 ไม่ว่าจะเป็นการดูแลทางด้านร่างกายหรือจิตใจ ปฏิเสธดูแลเอาใจใส่ อาจเกิดจากความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

20 ข้อมูลเชิงรับในเรื่องการป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ เป็นผลสะท้อนจากข้อมูลการประสบเหตุ
21 อาชญากรรมของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งได้มีการนำเสนอข้อมูล
22 จากการสำรวจสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๑ และ พ.ศ.๒๕๕๕ โดยได้แบ่งการประสบเหตุ
23 อาชญากรรมออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

24 ๑) อาชญากรรมต่อทรัพย์สิน หมายถึง อาชญากรรมที่ผู้กระทำผิดได้กระทำโดย การขโมยหรือพยายาม
25 ขโมยทรัพย์สินรวมถึงยานพาหนะ การบุกรุกหรือพยายามบุกรุกเข้าเขตภายในรั้วบ้าน/ที่พักอาศัย และมีผู้ตั้งใจ
26 ก่อความเสียหาย/ทำลายทรัพย์สิน

27 ๒) อาชญากรรมต่อชีวิตและร่างกาย หมายถึง อาชญากรรมที่มีผู้เจตนากระทำต่อชีวิตร่างกายต่อผู้อื่น
28 โดยตรง เช่น ลักพาเด็ก ทำร้าย พยายามทำร้าย คุกคาม ลอบติดตาม ช่มชู้ว่าจะทำร้ายร่างกายหรือฆ่า (ไม่รวมถึง
29 การใช้กำลังข่มขืนกระทำชำเราหรือทำร้ายเพื่อพยายามข่มขืนกระทำชำเรา)

1 ๓) อาชญากรรมทางเพศ หมายถึงการกระทำผิดทางเพศที่ผู้กระทำผิดอาจกระทำตามลำพัง หรือรวมกัน
2 เป็นกลุ่ม กระทำผิดต่อชายหรือหญิงก็ตามโดย ผู้ถูกกระทำนั้นไม่ได้เต็มใจ หรือ อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืน
3 ได้หรือ ถูกทำให้เข้าใจผิดว่า ผู้กระทำเป็นบุคคลอื่น ได้แก่ ชมชู้ คุกคามด้วยวาจาว่าจะข่มขืนกระทำชำเรา พยายาม
4 ที่จะกระทำอนาจาร/พยายามล่วงเกินทางเพศ กระทำอนาจาร/ล่วงเกินทางเพศ พยายามที่จะข่มขืนกระทำชำเรา
5 ข่มขืน กระทำชำเราในลักษณะโถมหญิง

6 ๔) อาชญากรรมเกี่ยวกับการแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัว เป็นการกระทำความผิดทางอาญา
7 ที่ผู้กระทำผิดได้นำข้อมูลส่วนตัว เอกสารส่วนตัว หรือ ข้อมูลทางการเงินของผู้ถูกกระทำไปแอบอ้างใช้โดยไม่ได้
8 รับการยินยอม เช่น บัตรเครดิต บัตรประชาชน รวมถึงการที่ทั้งสองฝ่ายร่วมกันกระทำการโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์
9 เช่น ให้ผู้อื่น (เพื่อน) ยืมบัตรประชาชนไปแสดงตนว่าอายุ เกินกว่า ๒๐ ปีเพื่อเข้าไปในสถานบันเทิงที่ทางราชการ
10 กำหนด และการขโมยเลขบัตรเครดิต หรือรหัสบัตรเครดิต (เอทีเอ็ม)

11 ๒. สถานการณ์/ความเป็นมา

12 ๒.๑ สถานการณ์ผู้สูงอายุกับการถูกละเมิดสิทธิ

13 “ผู้สูงอายุ”ตามคำนิยามของพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่า
14 หกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย ปัจจุบันประเทศไทยต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยมีจำนวนและสัดส่วน
15 ของประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี ๒๕๖๒ คาดการณ์ว่าประเทศไทยมีประชากรสูงอายुरาว
16 ๑๒.๒ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๘ ของประชากรทั้งหมด ประชากรสูงอายุยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว
17 และต่อเนื่อง มีการคาดการณ์ว่าในอีก ๒ ปี ข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๔) ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงวัยอย่าง
18 สมบูรณ์ (Aged Society) ที่มีจำนวนประชากรสูงอายุสูงถึงร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งหมด และอีก ๑๓ ปี
19 ข้างหน้า ในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ประเทศไทยจะเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super aged society) ซึ่งหมายถึง
20 มีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป สูงถึงร้อยละ ๒๘ ของประชากรทั้งหมด (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนา
21 ผู้สูงอายุไทย, ๒๕๕๙)

22 เป็นที่ทราบกันดีว่า ผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีความเสื่อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยเฉพาะ
23 อย่างยิ่งสุขภาพที่เสื่อมถอยทำให้ความสามารถของผู้สูงอายุลดลง ซึ่งในช่วงท้ายของชีวิตต้องพึ่งพาผู้อื่นในเกือบทุก
24 ด้าน ขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้น
25 รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลต่อขนาดโครงสร้างความสัมพันธ์ และระบบการ
26 เกื้อหนุนกันในครัวเรือนและชุมชน โดยปัจจุบันครอบครัวมีขนาดเล็กลง และมีครอบครัวเดี่ยวเพิ่มขึ้น (กุลศล สุนทร
27 ธาดา, ๒๕๕๒) นอกจากนี้แล้วการได้รับผลกระทบจากการหลั่งไหลของวัฒนธรรมต่างชาติเข้าสู่ประเทศก่อให้เกิด
28 เกิดวิกฤตการณ์ค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง นำไปสู่ค่านิยมและ
29 พฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น คนในชุมชนต่างคนต่างอยู่มากขึ้น จากสถานการณ์
30 การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงสามารถคาดการณ์ได้ว่าในอนาคตประเทศไทยจะมีจำนวนผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง
31 และถูกละเมิดสิทธิเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการละเมิดสิทธิทางด้านทรัพย์สิน หรือการเอาเปรียบหรือ
32 หาประโยชน์ทางทรัพย์สิน อันหมายถึงการนำทรัพย์สินของผู้สูงอายุไปใช้โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การละเมิด
33 ทางการเงิน การครอบครองทรัพย์สินของผู้สูงอายุโดยที่ผู้สูงอายุไม่ยินยอม การขโมยเงินหรือสิ่งของมีค่า การบังคับ

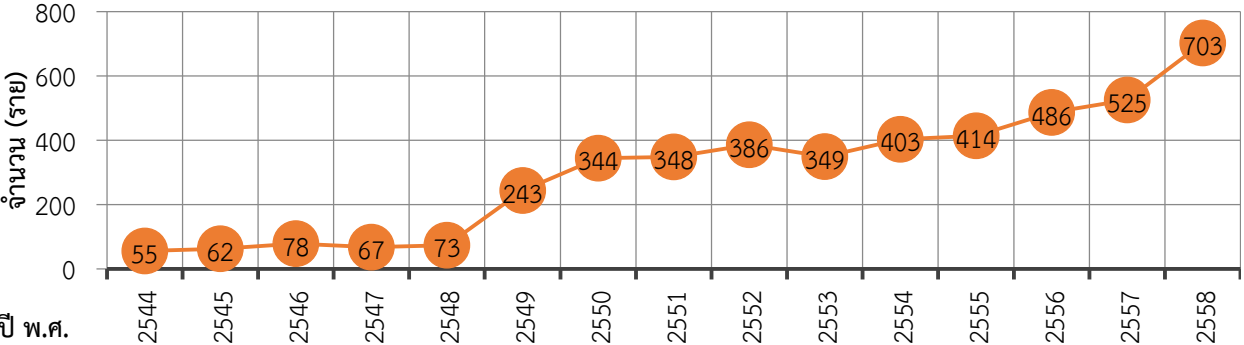
1 ให้เปลี่ยนแปลงพันธบัตร หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน หรือการกีดกันไม่ให้ผู้สูงอายุมีสิทธิในการดูแลหรือ
2 จัดการทรัพย์สินของตนเอง (กรมกิจการผู้สูงอายุ, ๒๕๕๘) ซึ่งเป็นปัญหาที่พบมากขึ้นกับผู้สูงอายุในปัจจุบัน

3 ดั่งนั้นผู้สูงอายุจึงเป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิ หรือไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิ
4 จากผลการวิจัยและการนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ พบว่า ผู้สูงอายุถูกละเมิดสิทธิด้านทรัพย์สินโดยคนในครอบครัว
5 มากที่สุด เพราะทรัพย์สินเป็นเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว ถึงแม้ว่าคนในครอบครัวจะเป็นบุคคล
6 ใกล้ชิดและเป็นคนที่ผู้สูงอายุให้ความไว้วางใจมากที่สุด ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์เดิมระหว่างผู้สูงอายุ
7 กับผู้ดูแลเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งการมีระบบการคุ้มครองสามารถ
8 ช่วยปกป้องผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงจะถูกละเมิดสิทธิได้ในทุกด้าน และระบบการคุ้มครองที่ดีจะช่วยเหลือผู้สูงอายุ
9 ที่ไม่สามารถที่จะตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง และผู้สูงอายุที่ไม่มีญาติคอยดูแลได้ ซึ่งรวมถึงการลดความ
10 เสี่ยงหรือให้ความช่วยเหลือก่อนที่จะเกิดปัญหาที่รุนแรงขึ้นด้วย ดั่งนั้นผู้สูงอายุในปี ๒๕๖๒ จะต้อง “รู้ทันคนโกง”
11 และให้ความตระหนักถึงการป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน ซึ่งเป็นสิทธิที่เกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับ
12 ผู้สูงอายุโดยตรง และสามารถนำความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ ไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

13 **๓. ปัญหาสำคัญและข้อมูลทางวิชาการ**

14 **๓.๑ สถานการณ์การประสบเหตุอาชญากรรมด้านทรัพย์สินของผู้สูงอายุ**

15 จากสถิติคดีอาญาโดยศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ข้อมูลคดีอาญา
16 ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๘ ประกอบด้วย ถูกฉ้อโกงทรัพย์สิน ถูกลักทรัพย์และปล้นทรัพย์จากผู้ที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป
17 พบว่า จำนวนและร้อยละของคดีอาญาเรื่องฉ้อโกงทรัพย์สิน ลักทรัพย์และปล้นทรัพย์จากผู้สูงอายุนั้นเพิ่มขึ้น
18 เป็นลำดับ โดยปี พ.ศ. ๒๕๔๘ มีจำนวนผู้สูงอายุถูกฉ้อโกงหรือปล้นทรัพย์ ๗๓ ราย หลังจากนั้นเพิ่มขึ้นเป็น ๒๔๓ ราย
19 ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ และเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผู้สูงอายุเป็นผู้เสียหายจำนวน ๗๐๓ ราย ดังภาพ ๑.๑

20 **ภาพ ๓.๑: แสดงจำนวนผู้สูงอายุถูกฉ้อโกงหรือปล้นทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๘**

21 ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อ่างใน จิราพร เกศพิชญวัฒนา และคณะ
22 (๒๕๖๐)
23

24 สำหรับสาเหตุในการประสบเหตุอาชญากรรมของผู้สูงอายุนั้น มีด้วยกันหลายปัจจัยล้วนแต่เกี่ยวข้อง
25 สัมพันธ์กัน อาทิ ผู้กระทำการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุนั้น มีภาวะอารมณ์รุนแรง ความเครียด หรือการติดสารเสพติด
26 รวมถึงสาเหตุทางด้านเศรษฐกิจ คือ ความยากจน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดอาชญากรรม

1 ขึ้นในสังคม หรือสาเหตุจากปัจจัยส่วนบุคคลของตัวผู้สูงอายุเองที่มีความสามารถในด้านต่างๆ ลดลง มีอาการ
2 เจ็บป่วย ภาวะสมองเสื่อม เป็นต้น โดยพบว่า ผู้กระทำการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุนั้น มักเป็นคนใกล้ชิด
3 หรือคนในครอบครัวผู้สูงอายุ

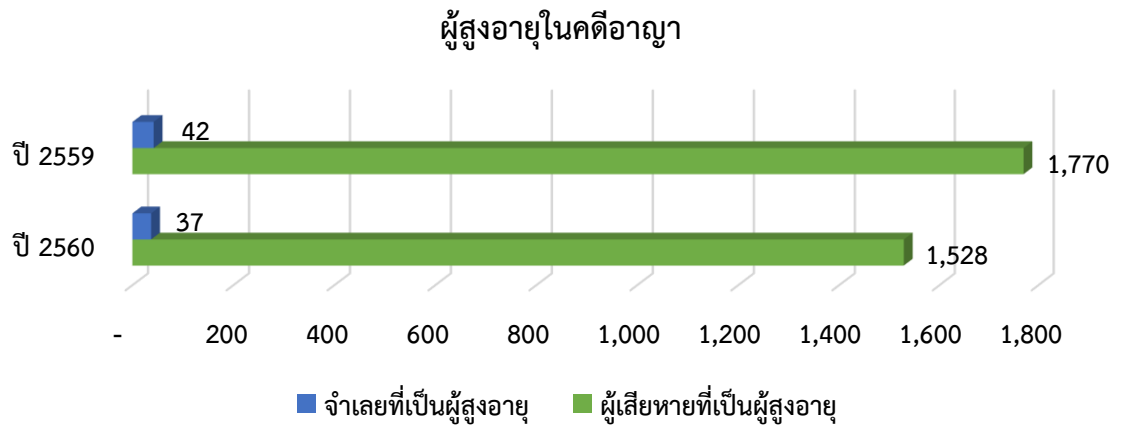
4 ผลการศึกษา ของ เดชา สังขวรรณ และคณะ (๒๕๖๐) พบปัญหาผู้สูงอายุถูกละเมิดสิทธินั้นเกิดขึ้น
5 ค่อนข้างมากทั้งที่เกิดขึ้นในสังคมเมืองและชนบท ซึ่งขณะนี้สังคมไทยเข้าสู่สังคมวัยทองเป็นส่วนใหญ่
6 จึงให้คุณค่าต่อผู้ที่มีความสามารถในการทำงาน หารายได้ ก่อให้เกิดผลผลิตในภาคแรงงาน ส่งผลให้เกิด
7 “ภาวะการเหยียดวัย (Ageism)” มากขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุมีความสามารถในการทำงาน ในการหารายได้ลดลง
8 การละเมิดสิทธิผู้สูงอายุจึงเกิดเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะการเกิดขึ้นกับกลุ่มผู้สูงอายุที่ยากจน

9 การศึกษาของจงจิตต์ ฤทธิรงค์ (๒๕๖๐) ยังสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาการถูกละเมิดสิทธิทางการเงิน
10 และทรัพย์สินที่พบบ่อยกับผู้สูงอายุคือ ๑) *ความไม่มั่นคงทางการเงิน* หมายถึง การมีเงินไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย
11 พื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิต ซึ่งเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน รวมถึงผู้สูงอายุที่มีทรัพย์สิน เช่น ที่ดินที่ยัง
12 ไม่ได้ขาย/ แปรเป็นเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายได้ ๒) *การถูกฉ้อโกงและปล้นขโมยทรัพย์สิน* ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้
13 จากบุคคลอื่นที่อาจเป็นญาติ หรือไม่ใช่ญาติถือเอาทรัพย์สินของผู้สูงอายุไปเป็นของตนเอง โดยที่ไม่ได้รับอนุญาต
14 จากผู้สูงอายุ หรือไม่ได้ด้วยความสมัครใจของผู้สูงอายุ ๓) *การสูญเสียทรัพย์สินเนื่องมาจากการช่วยเหลือ*
15 *โดยสมัครใจ* เช่น *ช่วยเหลือด้านการเงินให้กับบุตรหลานที่ประสบปัญหาด้านการเงินด้วยความสมัครใจ* ซึ่งส่วนมาก
16 ไม่ได้รับเงินหรือทรัพย์สินคืน ทำให้การใช้จ่ายหลังเกษียณไม่เป็นไปตามที่วางแผนไว้

17 เมื่อพิจารณา ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๑๑ (๘) เรื่องการช่วยเหลือผู้สูงอายุ
18 ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง
19 นั้น ข้อมูลจากสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา และกองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ
20 (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกระทรวงยุติธรรม, ๒๕๖๑) ได้จ่ายเงินช่วยเหลือทั้งสิ้น ๓๙,๓๙๐,๕๔๔.๑๙ บาท
21 กรณีผู้สูงอายุตกเป็นผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา โดยเป็นผู้เสียหาย จำนวน ๗๖๗ ราย และจำเลย
22 จำนวน ๑ ราย รวม ๗๖๘ ราย และมาตรา ๑๑ (๙) ประเด็นสิทธิด้านการให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่
23 เกี่ยวข้องในทางคดี ซึ่งมีผลการดำเนินงานในคลินิกยุติธรรมทั่วประเทศนั้น ให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุเกี่ยวกับ
24 การปรึกษากฎหมาย จำนวน ๓,๗๔๗ ราย รับเรื่องราวร้องทุกข์ จำนวน ๖๙ ราย

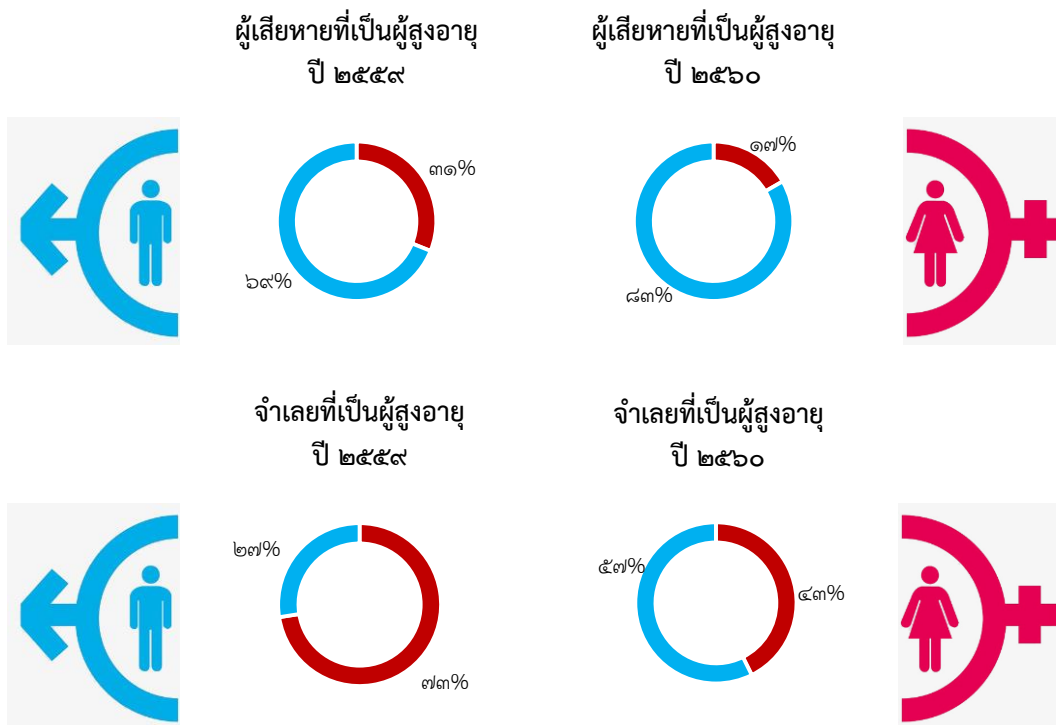
25 ทั้งนี้ หากพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับผู้สูงอายุในคดีอาญา พบว่า ในปี ๒๕๕๙ มีผู้สูงอายุตกเป็นผู้เสียหาย
26 ในคดีอาญาทั้งสิ้น ๑,๗๗๐ ราย เท่ากับ ๑๒.๐๖% ของจำนวนผู้เสียหายทั้งหมด ๑๔,๖๗๒ ราย (เป็นหญิง ๕๕๐ ราย
27 คิดเป็น ๓๑.๐๘% เป็นชาย ๑,๒๒๐ ราย คิดเป็น ๖๘.๙๒%) มีผู้สูงอายุตกเป็นจำเลยในคดีอาญาทั้งสิ้น ๔๒ ราย
28 เท่ากับ ๕.๘๐% ของจำนวนจำเลยทั้งหมด ๗๒๔ ราย (เป็นหญิง ๗ ราย คิดเป็น ๑๖.๖๗% เป็นชาย ๓๕ ราย คิดเป็น
29 ๘๓.๓๓%) และในปี ๒๕๖๐ มีผู้สูงอายุตกเป็นผู้เสียหายในคดีอาญาทั้งสิ้น ๑,๕๒๘ ราย เท่ากับ ๑๐.๖๙% ของจำนวน
30 ผู้เสียหายทั้งหมด ๑๔,๒๘๙ ราย (เป็นหญิง ๕๔๕ ราย คิดเป็น ๓๕.๖๗% เป็นชาย ๙๘๓ ราย คิดเป็น ๖๘.๓๓%)
31 มีผู้สูงอายุตกเป็นจำเลยในคดีอาญาทั้งสิ้น ๓๗ ราย เท่ากับ ๕.๔๓% ของจำนวนจำเลยทั้งหมด ๖๘๑ ราย (เป็นหญิง
32 ๕ ราย คิดเป็น ๑๓.๕๑% เป็นชาย ๓๒ ราย คิดเป็น ๘๖.๔๙%)

- 1 จากสถานการณ์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงการที่ผู้สูงอายุชายตกเป็นผู้เสียหายในคดีอาญามากกว่าผู้สูงอายุ
- 2 หญิงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่ผู้สูงอายุหญิงกลับเป็นจำเลยมากกว่าผู้สูงอายุชายและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกัน

- 3
- 4 ภาพ ๓.๒: จำนวนของผู้สูงอายุในคดีอาญา

5 ที่มา : สถิติสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กระทรวงยุติธรรม

- 6
- 7
- 8 ภาพ ๓.๓: ร้อยละของผู้สูงอายุในคดีอาญา จำแนกตามเพศ

9 ที่มา : สถิติสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กระทรวงยุติธรรม

- 10 หากกล่าวถึงผู้สูงอายุในคดีอาญา จากสถิติการช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา
- 11 ที่เป็นผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) เปรียบเทียบปีงบประมาณ ๒๕๕๙ และ ๒๕๖๐ พบว่า ผู้เสียหายที่เป็นผู้สูงอายุยื่นคำ

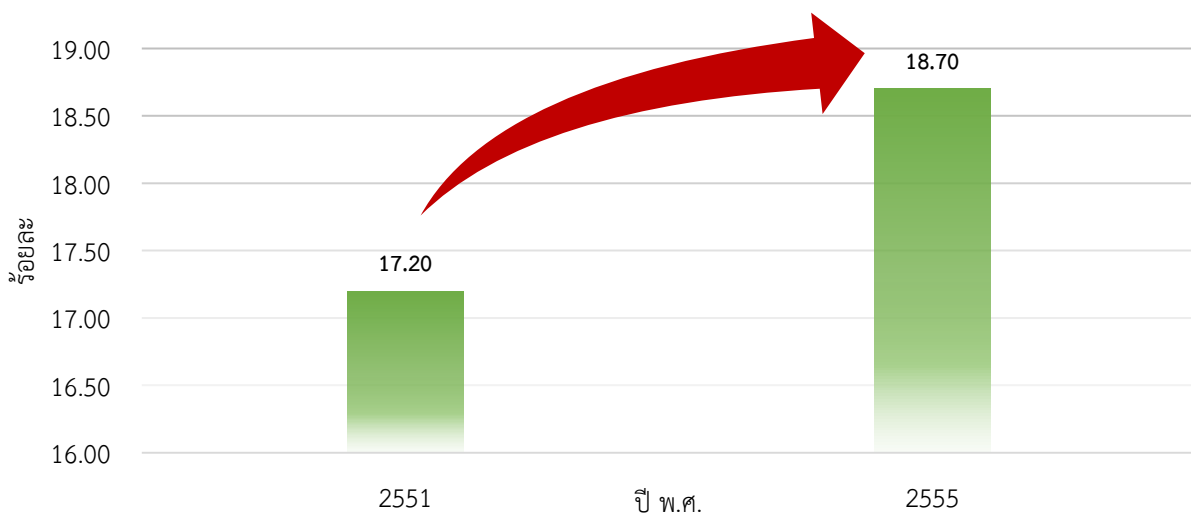
1 ขอและได้รับเงินช่วยเหลือมากที่สุดในฐานความผิดต่อชีวิต รองลงมาคือความผิดต่อร่างกายและความผิดเกี่ยว
2 กับเพศ

3 นอกจากนี้หากพิจารณาเพิ่มเติมในส่วนของความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน พบว่า ผู้เสียหายที่เป็นผู้สูงอายุ
4 มีเพียง ๑ รายเท่านั้นในปี ๒๕๖๐ ที่ยื่นคำขอในการช่วยเหลือ ในขณะที่จำเลยเป็นผู้สูงอายุยื่นคำขอ
5 ในการช่วยเหลือในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๙ ราย ได้รับการเยียวยา ๑ ราย มูลค่า ๑.๘ แสนบาท และในปี ๒๕๖๐
6 ผู้สูงอายุยื่นคำขอในการช่วยเหลือในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๘ ราย ได้รับการเยียวยา ๓ ราย มูลค่า ๙ แสนบาท

7 ตาราง ๓.๑: จำนวนของผู้สูงอายุและจำนวนเงินในการช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา
8 ที่เป็นผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) เปรียบเทียบปีงบประมาณ ๒๕๕๙ และ ๒๕๖๐ ในคดีอาญาฐานความผิดเกี่ยวกับ
9 ทรัพย์สิน จำแนกตามเพศ

ฐาน ความผิด เกี่ยวกับ ทรัพย์สิน	ปี	เพศหญิง (ราย)			เพศชาย (ราย)			รวม (ราย)		
		ผู้ยื่นคำ ขอ	ผู้ได้รับ เงิน	จำนวน เงิน (บาท)	ผู้ยื่นคำ ขอ	ผู้ได้รับ เงิน	จำนวน เงิน (บาท)	ผู้ยื่นคำ ขอ	ผู้ได้รับ เงิน	จำนวน เงิน (บาท)
ผู้เสียหาย	ปี ๒๕๕๙	๐	๐	๐	๐	๐	๐	-	-	-
	ปี ๒๕๖๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๑	-	-
จำเลย	ปี ๒๕๕๙	๑	-	-	๘	๑	๑๗๘,๘๐๐	๙	๑	๑๗๘,๘๐๐
	ปี ๒๕๖๐	๑	๑	๖๐๕,๕๐๐	๗	๒	๒๙๓,๘๓๐	๘	๓	๘๙๙,๓๓๐

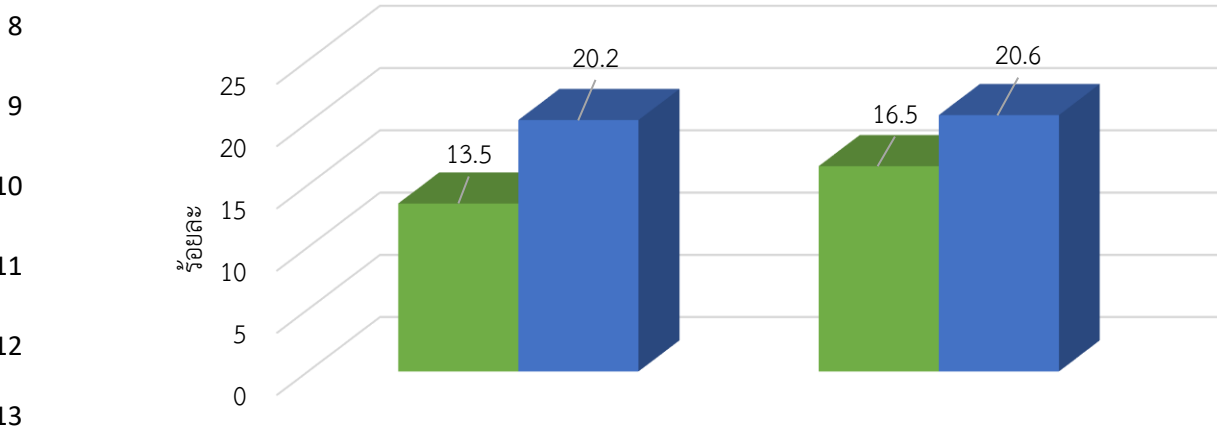
10 เมื่อพิจารณากลุ่มอายุของผู้ประสบเหตุอาชญากรรมในช่วงปี ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๕ พบว่า ผู้ประสบเหตุฯ
11 ที่อยู่ในช่วงอายุ ๔๕-๕๙ ปี ซึ่งถือว่าเป็นช่วงอายุที่เข้าใกล้การเป็นผู้สูงอายุในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ประสบเหตุฯ
12 ต่อทรัพย์สินมากที่สุด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๓๕.๗ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๔๐.๖ ในขณะเดียวกัน
13 ผู้สูงอายุ (ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป) มีแนวโน้มการประสบเหตุอาชญากรรมต่อทรัพย์สินเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน
14 จากร้อยละ ๑๗.๒ ในปี ๒๕๕๑ เป็นร้อยละ ๑๘.๗ ในปี ๒๕๕๕

1 ภาพ ๓.๕: ร้อยละผู้สูงอายุที่ประสบเหตุอาชญากรรมต่อทรัพย์สินปี ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๕

2 ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๕

3 เมื่อพิจารณาการประสบเหตุอาชญากรรมต่อทรัพย์สินของผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ตามเขต
4 ที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลจะประสบเหตุอาชญากรรมต่อทรัพย์สินมากกว่า
5 ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลจะมีร้อยละ
6 การเปลี่ยนแปลงของการประสบอาชญากรรมต่อทรัพย์สินในช่วงปี ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๕ อยู่ร้อยละ ๒๒ ซึ่งมากกว่า
7 ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล (ภาพ ๑.๕)

14 ภาพ ๓.๕ ร้อยละของการประสบเหตุอาชญากรรม จำแนกตามสถานที่ที่เกิดเหตุ

15 ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๕

16

1 **๓.๒ ประเด็นเรื่องความรุนแรง การล่วงละเมิด หรือการละเลยต่อผู้สูงอายุจากการสำรวจข้อมูลหรือรับ**
 2 **เรื่องร้องเรียน**

3 ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลทั่วไปที่ได้จากการสำรวจข้อมูลหรือรับเรื่องร้องเรียนในประเด็นเรื่อง
 4 ความรุนแรง การล่วงละเมิดหรือการละเลยต่อผู้สูงอายุจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 5 จังหวัดจำนวน ๒๐ จังหวัด สำนักงานยุติธรรมจังหวัดจำนวน ๔๓ จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน
 6 ๑๖ หน่วยงานและกรุงเทพมหานคร ๕๐ เขต พบว่าประเภทของการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุจำแนกได้เป็น ๕ ประเภท
 7 ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ การหาประโยชน์ในทรัพย์สิน การเอาเปรียบทางกฎหมาย
 8 การล่วงละเมิดทางเพศ และการละเลย ทอดทิ้ง หรือการละเว้นการกระทำ (ภาพ ๑.๖)

9 จากข้อมูลการสำรวจข้างต้นชี้ให้เห็นการหาประโยชน์ในทรัพย์สิน และการเอาเปรียบทางกฎหมาย
 10 จากผู้สูงอายุที่พบในประเทศไทย คือ ๑) การถูกบุตรหลานหลอกให้ทำนิติกรรม ๒) การถูกหลอกลวง
 11 ให้โอนทรัพย์สินและยกสมบัติให้บุคคลอื่น ๓) การไม่ได้รับความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเกิดจากการ
 12ใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ และ ๔) การถูกหลอกลวงใช้กลอุบาย การฉ้อโกง หรือมีฉ้อโกงในรูปแบบต่างๆ

13 นอกจากนี้ ในประเด็นเรื่องความรุนแรง การล่วงละเมิด หรือการละเลยต่อผู้สูงอายุสามารถสะท้อน
 14 ได้จากข้อมูลสถิติความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดกับผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ระหว่างวันที่
 15 ๑ ม.ค. ๒๕๖๐ - ๓๑ ธ.ค. ๒๕๖๐ ที่จำแนกความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดกับผู้สูงอายุ จำแนกตามช่วงอายุ จำนวน
 16 เพศ ประเภทความรุนแรง และสาเหตุความรุนแรง โดยพบว่า ผู้สูงอายุวัยต้น (๖๐ - ๗๐ ปี) ได้รับการกระทำความ
 17 รุนแรงมากที่สุด โดยผู้สูงอายุหญิงถูกกระทำความรุนแรงงานมากกว่าเพศชาย โดยความรุนแรงส่วนมากคือความ
 18 รุนแรงทางร่างกาย ซึ่งมีสาเหตุมาจากผู้กระทำผิดเมาสุราสารเสพติดมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลผู้ยื่นคำ
 19 ร้องขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป กรณีคดีความรุนแรง ในครอบครัว
 20 ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ และ ๒๕๖๑ ที่มีสาเหตุการกระทำผิดจากการที่ผู้ต้องหาอยู่ในอาการมึนเมาหรือขอ
 21 เงินจากผู้เสียหายไปเพื่อซื้อสุราและสารเสพติด

22 **ตาราง ๓.๒: สถิติความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดกับผู้สูงอายุ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ระหว่างวันที่ ๑ ม.ค.**
 23 **๒๕๖๐ - ๓๑ ธ.ค. ๒๕๖๐**

ที่	อายุ (ปี)	จำนวน (ราย)	เพศ			ประเภทความรุนแรง		สาเหตุความรุนแรง				
			ชาย	หญิง	ทางร่างกาย	ทางจิตใจ	สุขภาพร่างกาย	สุขภาพ/จิต	เมาสุรา/ยาเสพติด	นอกใจ/หึงหวง	เศรษฐกิจ/ดกงาน	สาเหตุอื่นๆ
1	60 - 70	31	11	20	22	9	0	5	19	0	2	5
2	71 - 80	15	5	10	9	6	0	5	8	1	0	1
3	>80+	4	3	1	3	1	0	1	2	0	0	1
รวม		50	19	31	34	16	0	11	29	1	2	7

24 ที่มา : ศูนย์ข้อมูลความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
 25

ภาพ ๓.๖: ประเภทของการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุ

1 นอกจากนี่ยังมีข้อมูลรายงานผลผู้ยื่นคำร้องขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป
 2 กรณีคดีความรุนแรงในครอบครัว ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ และ ๒๕๖๑ ของสำนักงานช่วยเหลือทางการเงิน
 3 แก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑) พบว่า ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ มีผู้ยื่นคำ
 4 ร้องขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาทั้งสิ้น ๒๒ รายโดยทั้งหมดเป็นคดีความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งแบ่งเป็น
 5 ผู้เสียหายจากฐานความผิดหลักต่อชีวิต ๑๒ ราย และจากฐานความผิดหลักต่อร่างกาย ๑๐ ราย หากพิจารณาตาม
 6 พฤติการณ์แห่งคดีที่มีมูลเหตุจูงใจเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดต่อชีวิตและร่างกายของผู้สูงอายุ
 7 ได้แก่ตัวอย่างคดีดังต่อไปนี้

8 “หลานชายมีอาการคุ้มคลั่งเนื่องจากยาเสพติดได้ขูดขอเงินผู้ตายไม่ให้ผู้ต้องหาเกิดอารมณ์โมโหจึงได้ดุด่า
 9 และมีปากเสียงกัน ผู้ต้องหาจึงได้หยิบก้อนมาตีไปที่ศีรษะของผู้ตายหลายครั้งจนเป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย
 10 จากนั้นจึงได้จุดไฟเผาบ้านผู้ตายจึงเป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้บ้านทั้งหลัง”

11 คดีความรุนแรงในครอบครัว (ตา-หลาน) ฐานความผิดต่อชีวิตของผู้เสียหายวัย ๗๐ ปี
 12 ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ชอนเร้นทำลายศพ และวางเพลิงเผาทรัพย์สินของผู้อื่น

13

14 “ผู้บาดเจ็บนอนอยู่ในบ้านที่เกิดเหตุ ได้มีผู้ต้องหาซึ่งเป็นบุตรชาย โดยขณะนั้นมีอาการเมาสุรา บุกรเข้ามา
 15 ใช้กำลังทำร้ายร่างกายผู้บาดเจ็บจนเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บสาหัส พร้อมชิงเอาเงินจำนวน ๗๐,๐๐๐ บาท ไปจาก
 16 ผู้บาดเจ็บด้วย”

17 คดีความรุนแรงในครอบครัว (พ่อ-ลูกชาย) ฐานความผิดต่อร่างกายของผู้เสียหายวัย ๖๙ ปี
 18 ความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตราย, ทำร้ายร่างกายบุพการีให้ได้รับอันตรายแก่ร่างกายฯ

19

20 “ผู้บาดเจ็บถูกผู้ต้องหาซึ่งเป็นบุตรชาย มีอาการเมาสุรามารุมขู่และถูกผู้บาดเจ็บต่อว่า จึงเกิดมีปาก
 21 เสียงกัน ผู้ต้องหาได้หยิบไม้มาตีร่างกายผู้บาดเจ็บ เป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บสาหัส”

22 คดีความรุนแรงในครอบครัว (พ่อ-ลูกชาย) ฐานความผิดต่อร่างกายของ
 23 ผู้เสียหายวัย ๘๙ ปี ความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บสาหัส

24 ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ มีผู้ยื่นคำร้องขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาทั้งสิ้น ๒๒ รายโดยทั้งหมด
 25 เป็นคดีความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งแบ่งเป็นผู้เสียหายจากฐานความผิดหลักต่อชีวิต ๑๔ ราย และจากฐานความผิด
 26 หลักต่อร่างกาย ๘ ราย หากพิจารณาตามพฤติการณ์แห่งคดีที่มีมูลเหตุจูงใจเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ทำให้เกิดการกระทำ
 27 ความผิดต่อชีวิตและร่างกายของผู้สูงอายุ ได้แก่ตัวอย่างคดีดังต่อไปนี้

28

29 “ผู้ต้องหาได้ใช้ไม้ตีที่ศีรษะและบริเวณใบหน้าของผู้บาดเจ็บที่ ๑ และได้ใช้ค้อนไม้ค้ำยันเอาด้านที่งอมมา
 30 คล้องคอผู้บาดเจ็บที่ ๒ แล้วกระชากจนล้มลงกับพื้นและได้ต่อยบริเวณลำตัว ใบหน้าพร้อมกับผลักผู้บาดเจ็บที่ ๒

1 ล้มลงกระแทกพื้นเป็นเหตุให้แขนไปกระแทกกับเตียงนอนได้รับบาดเจ็บ สาเหตุเนื่องมาจากผู้ต้องหา **ขอเงินแล้ว**
 2 **ผู้บาดเจ็บทั้งสองไม่ให้”**

3 **คดีความรุนแรงในครอบครัว (พี่น้อง) ฐานความผิดต่อร่างกายของผู้เสียหายวัย ๘๐ ปี และ ๘๑ ปี**

4 “ผู้ต้องหาซึ่งเป็นบุตรของผู้บาดเจ็บ ระบุว่าผู้บาดเจ็บ **หวังเงิน** ประกันชีวิตของตน จึงได้เกิดมีปากเสียง
 5 กัน และผู้ต้องหาได้ใช้ขวดเปียร์ตีบริเวณท้ายทอยของผู้บาดเจ็บ อันเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กาย”

6 **คดีความรุนแรงในครอบครัว (แม่-ลูก) ฐานความผิดต่อร่างกายของ**
 7 **ผู้เสียหายวัย ๖๕ ปี ความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ**

8

9 “ผู้บาดเจ็บได้พักผ่อนอยู่ภายในบ้านของผู้ต้องหาซึ่งมีอาการเมามาได้เข้าไปหาและถาม **ขอเงินเพื่อไปซื้อ**
 10 **สุรา** แต่ผู้บาดเจ็บไม่มีเงินให้ ผู้ต้องหาจึงใช้มือทั้งสองข้างจับและบีบคอผู้บาดเจ็บ และจับกระแทกผนังบ้านจน
 11 ได้รับบาดเจ็บ”

12 **คดีความรุนแรงในครอบครัว ฐานความผิดต่อร่างกายของผู้เสียหายวัย ๖๓ ปี**

13 **ความผิดฐานประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๕ และมาตรา ๒๙๖**

14

15 “ผู้บาดเจ็บ ได้ไปพบผู้ต้องหาซึ่งเป็นสามีเก่าซึ่งหย่ากันไปแล้วตั้งแต่ปี 2556 เพื่อจะได้มอบอำนาจ **โอน**
 16 **กรรมสิทธิ์** ในรถไถแต่ผู้ต้องหาไม่ยอมและได้เข้าทำร้าย ชกต่อยผู้บาดเจ็บ กลางงานศพซึ่งเป็นที่เกิดเหตุ โดย
 17 ผู้บาดเจ็บไม่ได้ตอบโต้แต่อย่างใด เป็นเหตุให้ได้รับบาดเจ็บ”

18 **คดีความรุนแรงในครอบครัว (อดีตสามี-ภรรยา : หย่า)**

19 **ความผิดฐานต่อร่างกายของผู้เสียหายวัย 61 ปี**

20 จะเห็นได้ว่า การดูแลผู้สูงอายุที่ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวนั้น จะต้องได้รับการดูแลเป็นทีมแบบ
 21 องค์กรรวม (อุมามน พวงทอง, ๒๕๖๐) ที่ประกอบไปด้วยสหวิชาชีพตั้งแต่ แพทย์ เวชศาสตร์ผู้สูงอายุ นักสังคม
 22 สงเคราะห์ พยาบาล ตัวแทนกฎหมาย ผู้ดูแลด้านการเงิน และจิตแพทย์ รวมถึงอาสาสมัครในชุมชนที่มีบทบาท
 23 สำคัญในการให้ข้อมูลในเรื่องการบริการทางสังคมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

24 ๓.๓ การแจ้งเหตุอาชญากรรมต่อทรัพย์สิน

25 เมื่อพิจารณาประเด็นเรื่อง การแจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในกรณีต่างๆ
 26 ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ ๒๕๕๕ และ ๒๕๕๗ พบว่า ผู้สูงอายุที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้านทรัพย์สินจำนวนสองในสาม
 27 เลือกที่จะไม่แจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งสัดส่วนการไม่แจ้งเหตุอาชญากรรมของผู้สูงอายุที่สูงเช่นนี้สะท้อนให้
 28 เห็นถึงการเข้าถึงสิทธิที่ผู้สูงอายุพึงได้รับ การที่ผู้สูงอายุไม่แจ้งเหตุเมื่อเกิดอาชญากรรม มีสาเหตุมาจากการ
 29 ขาดความเข้าใจเรื่องสิทธิผู้สูงอายุ ไม่ทราบสิทธิที่ตนควรได้รับ รวมถึงขาดการรับรู้ช่องทางกรร้องเรียนต่างๆ
 30 หรือผู้สูงอายุอาจทราบสิทธิที่ตนเองพึงได้รับแต่ไม่มีความประสงค์แจ้งเหตุ เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลกระทบ

- 1 ต่อบุคคลในครอบครัว สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นปัญหาในเรื่องการถูกละเมิดสิทธิผู้สูงอายุ ดังนั้นแนวคิดหรือนโยบาย
2 ในการป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สินจึงเป็นสิ่งที่ควรนำมาพิจารณาเป็นลำดับต้น

3

4

5

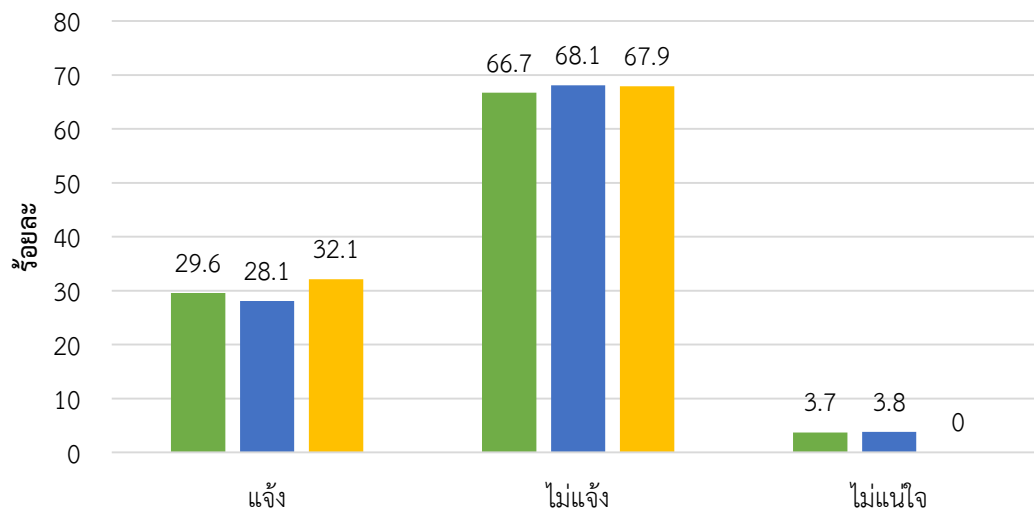
6

7

8

9

10

10

11 **ภาพ ๓.๗:** การกังวลเหตุอาชญากรรมต่อทรัพย์สินปี ๒๕๕๑, ๒๕๕๕ และ ๒๕๕๗^๑

12 ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (๒๕๕๑, ๒๕๕๕) และ ศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการ
13 ยุติธรรม (๒๕๕๗)

14

^๑ ข้อมูลปี ๒๕๕๗ ได้จากศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ร่วมกับศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อ
สังเกตรณ์และวิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ดำเนินการศึกษาวิจัย “โครงการทบทวนและเตรียมความพร้อมเพื่อการสำรวจข้อมูลสถิติ
อาชญากรรมภาคประชาชนปี พ.ศ. ๒๕๕๗” การทดลองศึกษานำร่องการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนจากกลุ่มเป้าหมายประชาชนอายุ
๑๕ ปีขึ้นไปในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดในภูมิภาค ๔ ภูมิภาค ได้แก่ ชลบุรี เชียงใหม่ ขอนแก่น และสงขลา

1 ๔.นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2 ๔.๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อปัญหาความรุนแรง การล่วงละเมิด หรือ การละเลยต่อผู้สูงอายุ
3 (อยู่ระหว่างขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)

4 ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สินในประเทศไทย สามารถแบ่ง
5 ได้ออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่ผู้สูงอายุพึงรู้ และกฎหมายที่คุ้มครองผู้สูงอายุ ในกรณี
6 ที่ถูกละเมิดสิทธิ ดังรายละเอียดในรูป ๒.๑

7 กลุ่มที่ ๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่ผู้สูงอายุพึงรู้ กลุ่มที่ ๒ กฎหมายที่คุ้มครองผู้สูงอายุในกรณีที่ถูก
8 ละเมิดสิทธิ

9
10 ภาพ ๔.๑: กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อปัญหาความรุนแรง การล่วงละเมิด หรือ การละเลยต่อผู้สูงอายุ

- 1 ตาราง ๔.๑ : รายละเอียดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่ผู้สูงอายุพึงรู้ และกฎหมายที่คุ้มครองผู้สูงอายุ
- 2 ในกรณีที่ถูกละเมิดสิทธิ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	สาระสำคัญ
<p>พระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๖</p>	<p>มาตรา ๑๐ ให้สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุและรับผิดชอบในงานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการ</p> <p>มาตรา ๑๑ ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ</p> <p>วรรค (๘) การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง ซึ่งแนวทางการคุ้มครองหรือช่วยเหลือโดยพิจารณาจากลักษณะเหตุการณ์อันตรายที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ แบ่งเป็น ๓ ลักษณะ ได้แก่ ๑) การทารุณกรรม ๒) การแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ๓) การทอดทิ้ง</p> <p>วรรค (๙) การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว</p> <p>มาตรา ๑๒ การเรียกร้องสิทธิหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ของผู้สูงอายุตาพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้สูงอายุจะได้รับตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น</p>
<p>พระราชบัญญัติค่าตอบแทนและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>มาตรา ๑๘ ค่าตอบแทนตามมาตรา ๑๗ ได้แก่</p> <p>(๑) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาลรวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ ทางร่างกาย และจิตใจ</p> <p>(๒) ค่าตอบแทนในกรณีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตาย จำนวนไม่เกินที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>(๓) ค่าขาดประโยชน์ที่ค่ามาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ</p> <p>(๔) ค่าตอบแทนความเสียหายอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง คณะกรรมการจะกำหนดให้ผู้เสียหายได้รับค่าตอบแทนเพียงใดหรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิด และสภาพความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับรวมทั้งโอกาสที่ผู้เสียหายจะได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่นด้วย</p> <p>มาตรา ๒๐ จำเลยที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ต้อง</p> <p>(๑) เป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ</p> <p>(๒) ถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาคดี และ</p>

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	สาระสำคัญ
	<p>(๓) ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดีหรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด</p> <p>มาตรา ๒๒ ให้ผู้เสียหายจำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติ ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการ ณ สำนักงาน ตามแบบที่สำนักงานกำหนดภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด หรือวันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง เพราะปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือวันที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดแล้วแต่กรณี</p> <p>มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายเป็นผู้ไร้ความสามารถ หรือไม่สามารถยื่นคำขอด้วยตนเองได้ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี หรือภริยา หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือจากผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาท ซึ่งได้รับความเสียหายแล้วแต่กรณีอาจยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายแทนได้ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด</p>
<p>ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ข้อ ๑๘ ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจเดือดร้อนหรือเสียหายจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือสวราชการ หรือจำเป็นต้องให้สวราชการช่วยเหลือเยียวยาหรือปลดเปลื้องทุกข์มีสิทธิเสนอคำร้องทุกข์ต่อสวราชการที่เกี่ยวข้องได้</p> <p>ข้อ ๒๑ ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์มีเหตุจำเป็นไม่สามารถทำคำร้องทุกข์เป็นหนังสือได้ อาจแจ้งต่อเจ้าหน้าที่สวราชการด้วยวาจาหรือทางโทรศัพท์ก็ได้</p> <p>ข้อ ๒๒ การเสนอคำร้องทุกข์ ไ้กระทำได้ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ ณ สวราชการ (๒) ส่งทางไปรษณีย์ไปยังสวราชการ หรือ (๓) กระทำในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ <p>ข้อ ๓๑ ในการพิจารณาคำร้องทุกข์ เจ้าหน้าที่สวราชการผู้รับผิดชอบคำร้องทุกข์ต้องพิจารณาพยานหลักฐานที่ตนเห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง ในการนี้ให้รวมถึงการดำเนินการ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) แสวงหาพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง (๒) รับฟังพยานหลักฐาน คำชี้แจง หรือความเห็นของผู้ร้องทุกข์ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง และความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญ เว้นแต่เห็นว่าเป็นเรื่องไม่จำเป็นพุ่มพวย หรือเป็นการประวิงเวลา (๓) ขอให้ผู้ครอบครองเอกสารส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง (๔) ออกไปตรวจสถานที่

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	สาระสำคัญ
<p>ระเบียบกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพว่าด้วยการบริหารจัดการคลินิกยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๖๐</p>	<p>ข้อ ๔ ในระเบียบนี้</p> <p>“คลินิกยุติธรรม” หมายความว่า หน่วยบริการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค</p> <p>ข้อ ๖ คลินิกยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้</p> <p>(๑) การช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย และการให้คำปรึกษาทางกฎหมาย</p> <p>(๒) การรับเรื่องราวร้องทุกข์</p> <p>(๓) การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>(๔) การคุ้มครองพยานในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖</p> <p>(๕) การไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท</p> <p>(๖) ประสานงานหรือส่งต่อการให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ</p> <p>(๗) สร้างการรับรู้ เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ</p> <p>(๘) ติดตาม ประเมินผล การให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ</p> <p>ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือภารกิจอื่นที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ การดำเนินงานตามข้อ ๖ (๑) – (๕) ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด</p>
<p>ประมวลกฎหมายอาญา</p>	<p>มาตรา ๓๓๗ ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้ยอมให้หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือโดยขู่เข็ญว่าจะทำอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เข็ญหรือของบุคคลที่สาม จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกรรโชก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท</p> <p>มาตรา ๓๓๘ ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่น ให้ยอมให้หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน โดยขู่เข็ญว่าจะเปิดเผยความลับซึ่งการเปิดเผยนั้นจะทำให้ผู้ถูกขู่เข็ญหรือ บุคคลที่สามเสียหาย จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานริตเอาทรัพย์สินต้องระวาง โทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท</p> <p>มาตรา ๓๔๑ ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูก หลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคล</p>

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	สาระสำคัญ
	ที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสาร สิทธิผู้ขึ้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
พระราชบัญญัติ กองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘	<p>มาตรา ๒๖ บุคคลอาจขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนในการดำเนินคดี การขอลปล่อยชั่วคราว การถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือการได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการสนับสนุนโครงการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน</p> <p>มาตรา ๒๗ การช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี ประกอบด้วยค่าจ้างทนายความ ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดี</p>
ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์	<p>มาตรา ๕๓๑ การเลี้ยงดูบุตรคือการหน้าที่ของบุตร มรดกเป็นแค่สิทธิอาจจะได้หรือไม่ได้ ได้แล้วเรียกคืนได้หากประพฤติ</p> <p>๑. ประทุษร้ายผู้ให้ตามประมวลกฎหมายอาญา</p> <p>๒. ทำให้เสียชื่อเสียง หรือหมิ่นประมาทผู้ให้อย่างร้ายแรง</p> <p>๓. ไม่เลี้ยงดู ไม่ให้สิ่งจำเป็นต่อชีวิตแก่ผู้ให้ในขณะที่ทำได้</p> <p>พฤติกรรมการเหล่านี้ตามภาษากฎหมายเรียกว่า"ประพฤติเนรคุณ" ผู้ให้สามารถเรียกคืนได้ตามกฎหมาย</p>

1 ๔.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ

2 ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงที่จะการได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิ ในการถูกละเมิดสิทธิ
3 ด้านทรัพย์สินนั้น อาจเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการขาดผู้ช่วยเหลือ/ จัดการด้านการเงิน การขาดทักษะ
4 ด้านการอ่านเขียน รวมถึงการไม่มีความรู้ด้านกฎหมายหรือเข้าถึงบริการที่ปรึกษาด้านกฎหมาย (จงจิตต์ ฤทธิรงค์, ๒๕๖๐)
5 ทำให้ผู้สูงอายุมีความเสี่ยงที่จะถูกเอาเปรียบทั้งจากบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลภายนอกได้ ซึ่งหน่วยงาน
6 ภาครัฐและเอกชนของประเทศไทยที่ดำเนินงานให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับความรุนแรง (จิราพร
7 เกศพิชญวัฒนา, ๒๕๖๐) ได้แก่

8 ๔.๒.๑ หน่วยงานภาครัฐ มีดังนี้

9 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

10 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นกระทรวงหลักที่ให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ
11 ที่ได้รับความเดือดร้อนและได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาผลประโยชน์ โดยมีขอบ
12 ด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง (ตามมาตรา ๑๑(๘)) รวมถึงการให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาครอบครัว
13 และเก็บรวบรวมสถิติปัญหาการกรังแกหรือรังแกในครอบครัว โดยมีองค์กรย่อยที่ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งขึ้นกับ
14 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดังนี้

1 (๑) ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ๑๓๐๐ เป็นหน่วยงานของสำนักปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
2 ของมนุษย์ ที่ให้การช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน รวมถึงผู้สูงอายุที่ถูกกระทำรุนแรง ถูกทอดทิ้ง
3 โดยมีหมายเลขโทรศัพท์ ๑๓๐๐ สามารถติดต่อตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยไม่เสียค่าบริการ

4 (๒) กรมกิจการผู้สูงอายุ โดยกองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ เป็นศูนย์กลางใน
5 การประสานการจัดบริการสวัสดิการสังคมและสิทธิของผู้สูงอายุของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่กฎหมาย
6 กำหนด ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนระบบการดูแลผู้สูงอายุ

7 (๓) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลาง
8 การดำเนินงานพัฒนาสังคมในระดับพื้นที่ สร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคในสังคม ส่งเสริมและพัฒนา
9 คุณภาพชีวิต สถาบันครอบครัวและชุมชน

10 (๔) คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.) มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนหลักเกี่ยว
11 กับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุน สถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุโดยความเห็นชอบ
12 ของคณะรัฐมนตรี รวมทั้งเสนอรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุของประเทศปีละ ๑ ครั้ง

13 (๕) ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) เป็นศูนย์กลางและกลไกในการเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไขปัญหา
14 ให้คำแนะนำและส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ครอบครัว โดยมีการบริหารจัดการในรูปของ คณะทำงานศูนย์พัฒนา
15 ครอบครัวในชุมชน ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนองค์กร กลุ่ม เครือข่ายครอบครัวในชุมชน เป็นสมาชิกโดยการส่งเสริม
16 และสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

17 กระทรวงสาธารณสุข

18 มีภารกิจหลักในการดูแลด้านสุขภาพแก่ประชาชนรวมถึงผู้สูงอายุ ให้ได้รับการดูแลรักษาที่ถูกต้อง
19 ปลอดภัยและรวดเร็วรวมทั้งมีหน่วยงานย่อยภายใต้การดูแลของกระทรวงสาธารณสุขที่ให้การดูแลช่วยเหลือ
20 ผู้สูงอายุที่ได้รับความเดือดร้อน ดังนี้

21 (๑) เจ้าภาพหลักในเรื่องของการวางแผนบริการสุขภาพ ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
22 กองบริหารยุทธศาสตร์และหน่วยงาน กรมอนามัย กรมการแพทย์ สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ และการวางแผน
23 ด้านกำลังคน

24 (๒) สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ สายด่วน ๑๖๖๙ สามารถโอนต่อมายังศูนย์พึ่งได้ (One Stop Crisis
25 Center: OSCC) ทำหน้าที่รับเรื่องร้องทุกข์และให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน
26 และถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว โดยมีศูนย์รับแจ้งปัญหาทุกโรงพยาบาลประจำจังหวัดทั่วประเทศ ให้การ
27 ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาดังกล่าว ทั้งแบบเร่งด่วนและไม่เร่งด่วน พร้อมทั้งให้บริการแจ้งเหตุ
28 ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

1 (๓) สายด่วนกรมสุขภาพจิต (ฮอทไลน์คลายเครียด) หมายเลข ๑๓๒๓ เป็นบริการปรึกษาปัญหาสุขภาพจิต
2 ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ทั่วประเทศไทยโดยรับฟังปัญหาที่ทำให้เกิดความคับข้องใจ และให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา
3 แก่ประชาชนทุกเพศทุกวัย

4 (๔) กรมส่งเสริมบริการสุขภาพ เป็นองค์กรหลักคุ้มครองผู้บริโภคและส่งเสริมผู้ประกอบการด้านบริการ
5 สุขภาพเพื่อประชาชนมีสุขภาพดี ชุมชนมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองโดยเน้นรูปแบบการดูแลผู้สูงอายุ
6 โดยชุมชน และมีการสนับสนุน NGO ในการส่งเสริมสุขภาพให้ผู้สูงอายุด้วยโอกาส โดยมีเครือข่ายที่เป็นอาสาสมัคร
7 ได้แก่ อสม. อสค.

8 (๕) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) ทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานด้านสุขภาพ ดูแล ประเมินผลและ
9 สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานสาธารณสุขในเขตพื้นที่จังหวัด และประสานงานเกี่ยวกับงานสาธารณสุข
10 เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎหมาย มีการบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและมีการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ

11 (๖) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เป็นโรงพยาบาลขนาดเล็กที่จัดตั้งภายในชุมชน
12 ดำเนินการ ให้บริการสาธารณสุขแบบผสมผสาน ทั้งด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การควบคุมและป้องกันโรค การ
13 รักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ รวมทั้งการจัดการปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน
14 และสังคมในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

15 กระทรวงมหาดไทย

16 กระทรวงมหาดไทย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การรักษาความสงบเรียบร้อย
17 ของประชาชน การอำนวยความสะดวกเป็นธรรมของสังคม การส่งเสริมและพัฒนาการเมืองการปกครอง การพัฒนา
18 การบริหารราชการส่วนภูมิภาค การปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน การทะเบียน
19 ราษฎรความมั่นคงภายใน กิจการสาธารณภัย การพัฒนาเมือง และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็น
20 อำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย มีช่องทางการดูแลและช่วยเหลือ
21 ผู้สูงอายุ โดยหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

22 (๑) สายด่วนโทรฟรี ๒๔ ชั่วโมง ศูนย์ดำรงธรรม ๑๕๖๗ เป็นศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ ของประชาชนที่
23 ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรม โดยเป็นแกนหลักในการประสานความร่วมมือระหว่างภาคราชการ องค์กรปกครองส่วน
24 ท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน มูลนิธิ ชมรม สมาคม สถาบัน อาสาสมัครและองค์กรภาคเอกชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
25 ในการแก้ไขปัญหา

26 (๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหารส่วน
27 จังหวัด (อบจ.) เทศบาล ภายใต้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สอ.) กระทรวงมหาดไทย รวมทั้งองค์กรปกครอง
28 ส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา มีการกำกับการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุ
29 ที่ถูกทอดทิ้ง ถูกกระทำรุนแรง หรือถูกแสวงประโยชน์ ดังนี้

- 1 ● การให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนในด้านการเงิน เช่น
- 2 ทุนประกอบอาชีพ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในการรักษาพยาบาล ค่าครองชีพประจำวัน เป็นต้น
- 3 และด้านเครื่องอุปโภคบริโภค ตามระเบียบกรุงเทพมหานคร
- 4 ● ประสานงานกับสำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพื่อดำเนินการจัดหาที่
- 5 อยู่อาศัยในสถานสงเคราะห์
- 6 ● มีภารกิจในการช่วยเหลือติดตาม ป้องกัน และแจ้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการ
- 7 ส่งต่อให้การช่วยเหลือ

8 (๓) การปกครองท้องที่ ประกอบด้วย กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการ

9 หมู่บ้าน ทำหน้าที่สอดส่องเหตุการณ์ในพื้นที่ ช่วยเหลือและดูแลประชาชน ซึ่งการดูแลผู้สูงอายุในระดับชุมชน

10 บุคคลเหล่านี้ถือเป็นกลุ่มแรกที่เข้าไปดูแลได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีความเชี่ยวชาญในพื้นที่และได้รับความ

11 ไว้วางใจจากผู้สูงอายุ

12 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

13 มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือด้านความปลอดภัย และสวัสดิภาพแก่ประชาชนและผู้สูงอายุโดยมีหน่วยงาน

14 ภายใต้การดูแล อาทิ

15 (๑) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง (ศทก.) สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

16 กองบัญชาการตำรวจนครบาล เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข่าวสาร งานระบบสารสนเทศคดีและภัยทาง

17 สังคม รวมถึงปัญหาชีวิตและครอบครัว การกระทำรุนแรงหรือทารุณกรรมผู้สูงอายุ โดยเชื่อมโยงเครือข่าย

18 ทั่วประเทศ

19 (๒) กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ (บก.สปพ.) กองบัญชาการตำรวจนครบาล หรือสายด่วน

20 หมายเลข ๑๙๑ ซึ่งให้บริการสายด่วนโทรศัพท์ ๒๔ ชั่วโมง ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมาย

21 สนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจท้องที่และหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งเมื่อเกิดเหตุ บก.สปพ. จะเข้าไปให้การช่วยเหลือ

22 เบื้องต้นและประสานส่งต่อยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ

23 (๓) ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก เยาวชน และสตรี กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี (กก.ดส.) สำนักงาน

24 ตำรวจแห่งชาติ ให้ความช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน และถูกคุกคามจากมิถุนาซีฟ และผู้ไม่หวังดี สายด่วน

25 หมายเลข ๑๑๙๒

26 นอกจากนี้ยังมี กองปราบปราม กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดต่อเด็กเยาวชนและสตรี

27 (บก.ปตส) และศูนย์สวัสดิภาพเด็ก เยาวชน และสตรี กองบัญชาการตำรวจนครบาล ซึ่งมีหน้าที่ดูแลสวัสดิภาพ

28 และความปลอดภัยแก่ประชาชน รวมถึงปัญหาการกระทำรุนแรงต่อผู้สูงอายุด้วยเช่นกัน เพื่อดำเนินการ

29 ตามกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว

1 กระทรวงยุติธรรม

2 หน่วยงานหลักที่ดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรม พัฒนากฎหมายและระบบบริหารจัดการ
3 ของกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นเอกภาพ โปร่งใส ค้ำครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ช่วยเหลือและให้ความรู้
4 แก่ประชาชนทางกฎหมายรวมทั้งแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสังคม

5 (๑) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิและการคุ้มครอง
6 ตามกฎหมายแก่ประชาชน และผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม รวมถึงการถูกเอาเปรียบ การถูกกระทำรุนแรง
7 ในลักษณะต่างๆ โดยสามารถขอความช่วยเหลือได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ผ่านการให้บริการของสายด่วนยุติธรรม
8 โทรฟรี ๒๔ ชั่วโมง หมายเลข ๑๑๑๑ กด ๗๗ (Justice care) ซึ่งมีบริการรองรับผู้ใช้บริการถึง ๔ ภาษา

9 (๒) ศูนย์บริการร่วมกระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานภายในสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ดำเนินการ
10 อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยสามารถติดต่อขอข้อมูลหรือสอบถามในเรื่องที่เป็นอำนาจของส่วนราชการใน
11 สังกัดกระทรวงยุติธรรม ให้คำปรึกษาและนำข้อกฎหมายและประสานแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน ร้องทุกข์

12 (๓) สำนักงานยุติธรรมจังหวัด มีภารกิจในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในระดับจังหวัดตาม
13 ภารกิจของกระทรวงยุติธรรม และประสานความร่วมมือกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชน
14 เข้าถึงความยุติธรรมอย่างทั่วถึงและเสมอภาค

15 (๔) คลินิกยุติธรรม ภายใต้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นศูนย์ให้ความช่วยเหลือ
16 ทางกฎหมายในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้สามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และ
17 เป็นธรรม

18 (๕) กองทุนยุติธรรม ภายใต้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นการสนับสนุนเงิน
19 หรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือประชาชนในด้านกฎหมาย การฟ้องร้อง การดำเนินคดีหรือ
20 การบังคับคดี การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ได้รับความเป็นธรรม
21 หรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

22 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับของรัฐ
23 มีอำนาจหน้าที่ริเริ่ม ผลักดัน กระตุ้น สนับสนุน และร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในสังคม ในการขับเคลื่อนกระบวนการ
24 สร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้คนไทยมีสุขภาพดีครบ ๔ ด้าน กาย จิต ปัญญาและสังคม ตลอดจนเสริมพลังบุคคล และ
25 องค์กรทุกภาคส่วน ให้มีขีดความสามารถและสร้างสรรค์ระบบสังคมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพะ”

26 ๔.๒.๒ หน่วยงานภาคเอกชน ประชาสังคม เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

27 (๑) หน่วยงานภาคเอกชน องค์กรการกุศล NGOs เช่น มูลนิธิเพื่อนหญิง มูลนิธิผู้หญิง ให้ความช่วยเหลือ
28 กลุ่มสตรี เด็ก รวมถึงผู้สูงอายุ ให้ความช่วยเหลือทุกกลุ่มอายุที่ได้รับความเดือดร้อน ขาดที่พึ่ง หรือมีปัญหา
29 ครอบครัวยุ ปัญหาความรุนแรง นอกจากนี้ยังมีสื่อวิทยุโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ นำเสนอข่าว และปัญหาความ
30

1 เดือดร้อนของประชาชน โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ถูกกระทำรุนแรง และถูกละเลยทอดทิ้ง เพื่อให้ประชาชนรับทราบ
2 และขอความช่วยเหลือต่าง ๆ

3

4 (๒) อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.)

5 อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) คือ อาสาสมัครที่ปฏิบัติงานด้านต่างๆ
6 ในชุมชน โดยมีบทบาทการเฝ้าระวัง ส่งเสริมและแก้ไขปัญหาด้านสังคมเบื้องต้น และการรายงานสถานการณ์
7 ทางสังคมของชุมชน ตลอดจนการประสานงาน และสนับสนุนการปฏิบัติงานตามภารกิจของกระทรวงการพัฒนา
8 สังคมและความมั่นคงของมนุษย์

9 (๓) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลสุขภาพ
10 ของตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยผ่านกระบวนการอบรมให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพื่อทำหน้าที่
11 ส่งเสริมสุขภาพผ่านวิธีการถ่ายทอดความรู้แก่เพื่อนบ้านและแกนนำสุขภาพประจำครอบครัว ตลอดจนเป็นแกนนำ
12 ในการประสานงานกับผู้นำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และ
13 เครือข่ายสุขภาพกระตุ้นให้มีการวางแผนและดำเนินงานเพื่อพัฒนางานสาธารณสุขของหมู่บ้าน

14 (๔) อาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) คือ คนในครอบครัวของแต่ละครอบครัว หรือเพื่อนบ้านที่ได้รับ
15 การคัดเลือกและผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร อสค. ตามที่กระทรวงสาธารณสุข ให้มาทำหน้าที่ดูแลสุขภาพของ
16 สมาชิก ในครอบครัวตนเอง โดยมีบทบาทเป็นแกนนำปฏิบัติตนด้านสุขภาพที่มีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างให้
17 ครอบครัว และเป็นดูแลสุขภาพของคนในครอบครัวของตนเอง ตลอดจนทำหน้าที่ประสานงานพัฒนาสุขภาพ
18 ครัวเรือนและเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังกับ อสม.

19 (๕) ชมรมผู้สูงอายุ เป็นการรวมกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปตั้งแต่ 30 คนขึ้นไป ทั้งหญิง
20 และชาย และวัยผู้ที่มีอายุระหว่าง 25-59 ปี ไม่เกิน 1 ใน 4 ของสมาชิกที่มีอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป ชมรมผู้สูงอายุเป็น
21 ศูนย์รวมผู้สูงอายุและวัยอื่นๆ ให้มาพบปะสังสรรค์และดำเนินกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
22 โดยมีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในชุมชน องค์การปกครองท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคเอกชนและภาคธุรกิจ
23 ที่อยู่ในชุมชนที่ชมรมผู้สูงอายุตั้งอยู่ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

24 (๖) โรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่ต้องการให้ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่มี
25 ความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต เกิดจากแนวคิดที่ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญ และพลังของผู้สูงอายุ โดยการ
26 สร้างพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและภาคี
27 เครือข่าย

28

29

30

31

1 ๔.๓ ช่องทางหรือกลไกที่ให้ผู้สูงอายุเข้าถึงความช่วยเหลือ/การร้องเรียน

สายด่วน	หน่วยงานราชการ	หน่วยงานท้องถิ่น	เครือข่ายอาสาสมัคร	สื่อสังคมออนไลน์
<ul style="list-style-type: none"> • กรณีเร่งด่วน • ศูนย์ช่วยเหลือสังคม 1300 • ยุติธรรม 1111 กด 77 • ศูนย์ดำรงธรรม 1567 • สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ 1669 • กรณีต้องการคำปรึกษา • สถานีวิทยุ จส 100 เบอร์ 1137 • เหนือร้อย สน.ตร. 191 • สำนักนายก 1111 • สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 1599 • สุขภาพจิต 1667 • คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน 1377 • ศาลปกครอง 1355 • รับเรื่องราวร้องทุกข์ กทม. 1555 • ปรึกษากฎหมาย 1157 • แจ้ง Website ไม่เหมาะสม 1212 	<ul style="list-style-type: none"> • สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด • สำนักงานยุติธรรมจังหวัด • ศูนย์ยุติธรรมชุมชนและคณะกรรมการบริหารศูนย์ยุติธรรม • สถานีตำรวจ • โรงพยาบาล • ที่ว่าการอำเภอ • บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด • ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด • สำนักงานเขตของ กทม. ๕๐ เขต • กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม • สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) 	<ul style="list-style-type: none"> • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เช่น อบต. เทศบาลตำบล ผู้นำท้องถิ่น เป็นต้น • หน่วยบริการโครงการคลินิกยุติธรรมเคลื่อนที่ • ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> • ยุติธรรมชุมชนในพื้นที่ • อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) • ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) • กลไกชุมชนท้องถิ่น • ชมรมผู้สูงอายุ • ชมรมข้าราชการบำนาญ • โรงเรียนผู้สูงอายุ • อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) • อาสาสมัครผู้สูงอายุ (อสผ.) • อาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) • สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) • อาสาสมัครสาธารณสุข (อสส.) • NGO 	<ul style="list-style-type: none"> • ไลน์ • เฟสบุ๊ก • กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ • สำนักงานยุติธรรมจังหวัด • Application "Gold by DOP" • Application "1212 OCC" รับเรื่องร้องเรียนปัญหาออนไลน์

2

3 ภาพ ๔.๓: ช่องทางหรือกลไกที่ให้ผู้สูงอายุเข้าถึงความช่วยเหลือ/การร้องเรียน

4

1 ๕. สภาพปัญหา ข้อจำกัด แนวทางการแก้ไขปัญหา

2 ๕.๑ สภาพปัญหา ข้อจำกัด

3 ปัญหาอุปสรรคที่พบในการทำงานจากผลสะท้อนจากงานวิจัยของ เดชา สังฆวรรณ และคณะ (๒๕๖๐)
 4 และผลสำรวจข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจำนวน ๒๐ จังหวัด สำนักงาน
 5 ยุติธรรมจังหวัดจำนวน ๔๓ จังหวัด และและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๑๖ หน่วยงาน รวม
 6 กรุงเทพมหานคร ๕๐ เขต พบข้อท้าทายที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของเครือข่ายในการป้องกันการ
 7 ละเมิดสิทธิผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ประเด็น คือ ๑) ประเด็นด้านกฎหมาย ๒) ประเด็นด้านการ
 8 ดำเนินงานของภาครัฐ และ ๓) ประเด็นด้านการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังตาราง ๕.๑

9 ตาราง ๕.๑: ปัญหาอุปสรรคที่พบในการทำงาน

ปัญหาอุปสรรคที่พบ	
ประเด็นทางด้านกฎหมาย เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาด้านการเข้าถึงสิทธิ	
๑	ผู้สูงอายุขาดความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของตนที่พึงได้รับ ทำให้การเข้าถึงสิทธิและความรู้ทางกฎหมายของ ตนน้อย
๒	ผู้สูงอายุขาดการรับรู้เกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นเกี่ยวกับบทบาทและตำแหน่งที่ตั้งของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ รวมถึงสายด่วน ดังนั้นควรมีการให้ความรู้ให้เฉพาะกับพื้นที่
๓	ผู้สูงอายุไม่มาแจ้งสิทธิ เพราะไม่ทราบสิทธิที่ตนจะได้รับ และไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์ที่ดีจากช่องทางที่ สามารถร้องเรียนได้
๔	ผู้สูงอายุทราบถึงสิทธิที่จะได้รับ แต่ปัญหาความรุนแรงยังคงถูกปกปิด เพราะไม่ประสงค์จะดำเนินการ เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลกระทบต่อบุคคลในครอบครัว
๕	ทัศนคติของคนในชุมชนที่เข้าใจว่าความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัวภายในครอบครัว ไม่ควรเข้า ไปเกี่ยวข้อง
๖	พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ ไม่สอดคล้องกับบริบทสังคมในปัจจุบัน กล่าวคือไม่มีบทลงโทษที่ ชัดเจน กรณีหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ละเลย เพิกเฉย ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ พรบ. ผู้สูงอายุ
ประเด็นด้านการดำเนินงานของรัฐ	
๑	ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ขาดความรู้และความเข้าใจในการคุ้มครองสิทธิสำหรับผู้สูงอายุ
๒	การเยียวยาเหยื่ออาชญากรรม เป็นไปอย่างล่าช้าในทางปฏิบัติ เพราะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณไม่ เพียงพอ ทำให้ผู้สูงอายุไม่ได้รับความช่วยเหลือทันที่

ปัญหาอุปสรรคที่พบ	
๓	ปัญหาด้านงบประมาณการสนับสนุนไม่เพียงพอ อาทิ ชมรมผู้สูงอายุขาดงบประมาณ ในการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ซึ่งผู้นำของชมรมผู้สูงอายุบางแห่งต้องใช้งบประมาณส่วนตัว ทำให้ชมรมขาดความเข้มแข็ง ดำเนินงานหรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้สูงอายุไม่ได้ หรือขาดความต่อเนื่อง
๔	หน่วยงานหรือองค์กรช่วยเหลือมีการทำงานเชิงรับ ทำให้เกิดปัญหาการเข้าถึงหน่วยงานที่คุ้มครอง/ช่วยเหลือ ซึ่งส่วนใหญ่หน่วยงานรัฐหรือสำนักงานที่มีหน้าที่ในการช่วยเหลือจะรวมอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดหรือรวมศูนย์หน่วยงานไว้ที่เดียวกัน ยังไม่มีการกระจายลงไปในพื้นที่/ชุมชนเท่าที่ควร ทำให้เกิดช่องว่างในการให้และรับบริการระหว่างหน่วยงานรัฐและผู้สูงอายุ ยังไม่เกิดการดำเนินงานเชิงรุกอย่างเต็มที่เต็มประสิทธิภาพ (หน่วยงานต่าง ๆ มีการกระจายงานไปสู่ท้องถิ่น แต่กลับไม่มีบุคลากรในการดำเนินงานในแต่ละหน่วยงานที่เพียงพอ)
ประเด็นด้านการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
๑	หน่วยงานที่ทำงานด้านการป้องกันการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุยังไม่มีกระบวนการในการใช้ข้อมูลที่เป็นฐานข้อมูลเดียวกัน ส่งผลทำให้ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานและพื้นที่
๒	ยังไม่มีฐานข้อมูลเรื่องการละเมิดต่อทรัพย์สินและการบริหารจัดการที่เป็นระบบ และเป็นมาตรฐาน ทำให้การดึงข้อมูลมาใช้เกิดความยุ่งยาก ไม่สามารถสะท้อนสถานการณ์ปัจจุบันได้

1

2

๕.๒ แนวทางการแก้ไขปัญหา

3

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะด้านกฎหมาย

- ๔ (๑) เสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ ทั้งในเรื่องการคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุ ให้มีความครอบคลุมกับสิทธิที่ผู้สูงอายุพึงจะได้รับอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม
- ๕ (๒) เสนอให้เพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการติดตามสิทธิผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้ดำเนินการครอบคลุมถึงการเฝ้าระวังและติดตามผู้สูงอายุถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งถือเป็นกลไกระดับชาติ
- ๖ (๓) เสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบ ใน พรบ. กระจายอำนาจในท้องถิ่น ให้เอื้อต่อกาดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้ความช่วยเหลือคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
- ๗ (๔) เสนอให้มีการทบทวน/ปรับปรุงกฎหมายเนรคุณ รวมถึงส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม โดยการสร้างกระแสเพื่อปลูกจิตสำนึกเรื่องความกตัญญู
- ๘ (๕) ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและกฎหมายเบื้องต้นต่อผู้สูงอายุ และผู้ที่มีอายุใกล้เคียงวัยสูงอายุ เพื่อให้ทราบสิทธิและช่องทางการขอความช่วยเหลือหรือร้องเรียนเมื่อถูกละเมิดสิทธิ
- ๙ ด้านทรัพย์สิน เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือได้ทั้งตนเองและผู้อื่น ในการป้องกันและคุ้มครอง
- ๑๐ ได้เมื่อถูกละเมิดได้

16

๕.๒.๓ ข้อเสนอแนะด้านกลไกการทำงาน โดยแบ่งออกเป็น

(๑) กลไกระดับชาติ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๑) ให้กรมกิจการผู้สูงอายุ เป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำคู่มือผู้สูงอายุในการป้องกันและคุ้มครองด้านทรัพย์สิน

๒) ให้คณะกรรมการการจัดทำประเด็นข้อมูลเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุไทย ภายใต้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.) จัดทำฐานข้อมูล สถิติเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุร่วมกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เพื่อให้มีฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุที่เป็นระบบและได้มาตรฐานเกิดการปฏิรูประบบข้อมูลอย่างเป็นระบบ

๓) ให้คณะกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์ ภายใต้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติประสานความร่วมมือกับกรมประชาสัมพันธ์ ในการนำเสนอข้อมูลผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์หรือช่องทางอื่นๆ เพื่อสร้างการรับรู้เรื่องการละเมิดทรัพย์สินแก่ผู้สูงอายุและบุคคลทั่วไป

๔) ให้กรมกิจการผู้สูงอายุร่วมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน จัดทำสถิติรายปีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุที่เป็นสถานการณ์ปัจจุบัน

๕) สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร (CSR) ร่วมกับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.)

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ(กสทช.)

๑) มอบหมายให้คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม (กทค.) ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ สนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาระบบ การให้บริการ สายด่วน หรือยกเว้นค่าบริการสายด่วน ตลอดจนจัดทำระบบการแจ้งเตือนภัยการละเมิดผู้สูงอายุด้านทรัพย์สินด้วยรูปแบบต่างๆ เช่น การแจ้งเตือนภัยผ่านข้อความ (SMS) เป็นต้น

๒) ให้มีการออกแบบการเก็บข้อมูลของกลไกสายด่วนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิในการป้องกันและได้รับความช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว โดยผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัย

กระทรวงมหาดไทย

๑) ให้กรมที่ดิน มีกระบวนการตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียดในกระบวนการดำเนินงานออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน บริการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน และสงฆ์สิทธิทรัพย์สินของผู้สูงอายุที่บุคคลอื่นเข้าไปเกี่ยวข้องและได้รับผลประโยชน์จากทรัพย์สินของผู้สูงอายุ เช่น มีการรับรองจากเจ้าหน้าที่หรือบุคคลในพื้นที่ เป็นต้น

๒) ให้มีการปรับปรุง แก้ไขระเบียบในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ ให้เอื้อต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการช่วยเหลือ และพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุในพื้นที่รับผิดชอบ

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36

กระทรวงยุติธรรม

๑) ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ มีออกแบบและจัดวางระบบฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับชุมชน จังหวัดและประเทศและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง

๒) ให้กรมบังคับคดี ส่งเสริมการความรู้เรื่องกฎหมายเนรคุณ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๓๑ และมาตรา ๕๓๕) กรณีที่ผู้สูงอายุมีการโอนทรัพย์สินให้กับลูกหลานหรือบุคคลอื่น แต่ลูกหลานหรือบุคคลนั้นไม่ดูแล ส่งเสีย เลี้ยงดูผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุสามารถเรียกคืนทรัพย์สินได้

สำนักงานอัยการสูงสุด

สนับสนุนข้อมูล องค์ความรู้ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการการละเมิดผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน ตลอดจนมีนโยบายให้ความช่วยเหลือประชาชนในด้านคดีความหรือการดำเนินการทางกฎหมายแก่ผู้สูงอายุเมื่อเกิดเหตุการณ์การละเมิดด้านทรัพย์สิน

กระทรวงศึกษาธิการ

สนับสนุน ส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกแก่คนรุ่นใหม่ให้เห็นความสำคัญของผู้สูงอายุมองผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าแก่ครอบครัวและสังคม นำองค์ความรู้ที่ผู้สูงอายุสั่งสมมาตลอดชีวิตไปต่อยอดและบูรณาการอย่างเหมาะสม

กระทรวงวัฒนธรรม

สนับสนุน ส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกแก่คนรุ่นใหม่ให้เห็นความสำคัญของผู้สูงอายุในครอบครัว สร้างให้เกิดความกตัญญูในกลุ่มคนรุ่นใหม่ ส่งเสริมสัมพันธ์ภาพอันดีในครอบครัวและสังคม

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เสริมสร้างการรับรู้เรื่องการละเมิดผู้สูงอายุด้านทรัพย์สินผ่านช่องทางการสื่อสารของหน่วยงานแก่เครือข่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และเครือข่าย

๑) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดกิจกรรมเพื่อสังคมในกลุ่มผู้สูงอายุ โดยหนุนเสริมกิจกรรมในด้านการส่งเสริมองค์ความรู้หรือการคุ้มครองผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน

๒) ส่งเสริมให้ภาคประชาสังคม ได้แก่ องค์กร สมาคม มูลนิธิที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานด้านการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกละเมิดด้านทรัพย์สิน เผยแพร่ข้อมูลการละเมิดทรัพย์สินผู้สูงอายุในกลุ่มเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

1 (๒) กลไกระดับพื้นที่

2 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พมจ.)

3 ๑) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการ
4 ละเมิดผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน ตลอดจนสร้างการรับรู้ กระตุ้นให้ผู้สูงอายุและบุคคลทั่วไปในพื้นที่เข้าใจประเด็น
5 ดังกล่าว

6 ๒) ให้โรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งจัดตั้งอยู่ในชุมชนเพิ่มหลักสูตรเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการ
7 ทำธุรกรรมหรือการโอนทรัพย์สินแก่ผู้สูงอายุ

8 ๓) เสนอให้ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการละเมิดผู้สูงอายุด้านทรัพย์สินแก่อาสาสมัครพัฒนาสังคม
9 และความมั่นคงของมนุษย์ (อสม.) อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อสม.) เพื่อเป็นเครือข่ายในการสอดส่อง เฝ้าระวังดูแล
10 ผู้สูงอายุในชุมชน

11 ๔) เสนอให้ศูนย์พัฒนาชีวิตและส่งเสริมอาชีพ (ศพอส.) และศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน(ศพค.)
12 ภายใต้การดูแลของพมจ. เป็นศูนย์กลางและกลไกในการเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไขปัญหาให้คำแนะนำแก่ผู้สูงอายุ
13 ในชุมชน

14 กระทรวงสาธารณสุข

15 เครือข่ายที่เป็นอาสาสมัครภายใต้การดูแลของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) ได้แก่
16 อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ควรเพิ่มบทบาทในการในการเผยแพร่ความรู้ด้านการละเมิด
17 ผู้สูงอายุด้านทรัพย์สินแก่ผู้สูงอายุในชุมชน

18 กระทรวงมหาดไทย

19 ๑) สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินอำเภอ ภายใต้การกำกับของกรมที่ดิน ควรกำหนด
20 ขั้นตอนในการตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียดก่อนการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน บริการจดทะเบียนสิทธิและนิติ
21 กรรมเกี่ยวกับที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์ของผู้สูงอายุที่บุคคลอื่นเข้าไปเกี่ยวข้องและได้รับผลประโยชน์จาก
22 ทรัพย์สินของผู้สูงอายุ เช่น เพิ่มขั้นตอนการรับรองโดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ เป็นต้น

23 ๒) สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด มีการกำกับหน่วยงานภายใต้การดูแลในพื้นที่ ในการให้ความ
24 ช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง ถูกกระทำรุนแรง หรือถูกแสวงประโยชน์

25 ๓) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหาร
26 ส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล ภายใต้การดูแลของสำนักงานท้องถิ่นจังหวัด รวมทั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
27 รูปแบบพิเศษ ได้แก่ เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร ให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาการละเมิดด้าน
28 ทรัพย์สิน การช่วยเหลือด้านกฎหมาย กระบวนการไกล่เกลี่ยในระดับพื้นที่ ตลอดจนติดตาม ป้องกัน และแจ้ง
29 ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการ ส่งต่อให้การช่วยเหลือ

1 กระทรวงยุติธรรม

2 ๑) ให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัด มีการจัดเก็บข้อมูลด้านผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ และสนับสนุน
3 การปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด

4 ๒) ให้สำนักงานบังคับคดีจังหวัด ส่งเสริมการความรู้เรื่องกฎหมายเนรคุณ (ประมวลกฎหมายแพ่ง
5 และพาณิชย์ มาตรา ๕๓๑ และมาตรา ๕๓๕) กรณีที่ผู้สูงอายุมีการโอนทรัพย์สินให้กับลูกหลานหรือบุคคลอื่น
6 แต่ลูกหลานหรือบุคคลนั้นไม่ดูแล ส่งเสีย เลี้ยงดูผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุสามารถเรียกคืนทรัพย์สินในระดับจังหวัด

7
8 สำนักงานอัยการสูงสุด

9 ให้สำนักงานอัยการจังหวัดมีการสนับสนุนข้อมูล องค์ความรู้ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ
10 การละเมิดผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน และความช่วยเหลือประชาชนในด้านคดีความหรือการดำเนินการทางกฎหมาย
11 ให้แก่ผู้สูงอายุเมื่อเกิดเหตุการณ์การละเมิดด้านทรัพย์สิน

12
13 กระทรวงศึกษาธิการ

14 ส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกแก่คนรุ่นใหม่ให้เห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ มองผู้สูงอายุเป็น
15 ทรัพยากรที่มีคุณค่าแก่ครอบครัวและสังคม บูรณาการองค์ความรู้ของผู้สูงอายุเข้ากับกิจกรรมของโรงเรียน
16 ในระดับชุมชน

17
18 กระทรวงวัฒนธรรม

19 สนับสนุน ส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกแก่คนรุ่นใหม่ให้เห็นความสำคัญของผู้สูงอายุในครอบครัว
20 สร้างให้เกิดความกตัญญูในกลุ่มคนรุ่นใหม่ ผ่านกิจกรรมส่งเสริมสัมพันธ์ภาพอันดีในครอบครัวในระดับจังหวัด
21 และระดับชุมชน

22
23 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

24 ให้ชุมชนสุขภาพะ ภายใต้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เกิดระบบ
25 การดูแลผู้สูงอายุในชุมชนเรื่องการละเมิดผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน

26
27 หน่วยงานภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และเครือข่าย

28 ๑) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดกิจกรรมเพื่อสังคมในกลุ่มผู้สูงอายุ โดยหนุนเสริมกิจกรรมในด้าน
29 การส่งเสริมองค์ความรู้หรือการคุ้มครองผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน

30 ๒) ส่งเสริมให้ภาคประชาสังคม ได้แก่ องค์กร สมาคม มูลนิธิที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานด้าน
31 การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกละเมิดด้านทรัพย์สิน เผยแพร่ข้อมูลการละเมิดทรัพย์สินผู้สูงอายุในกลุ่มเครือข่าย
32 ที่เกี่ยวข้อง

33

34

1 **๖. ประเด็นเพื่อพิจารณาของสมาชิกผู้สูงอายุ**

2 ขอให้สมาชิกผู้สูงอายุระดับชาติพิจารณาเอกสารสมาชิกผู้สูงอายุ ร่างมติ การป้องกันและคุ้มครองสิทธิ
3 ผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน

4 **๗. เอกสารอ้างอิง**

5 *กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2558). คู่มือการดำเนินงานสร้างภูมิคุ้มกันภัยทางสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: กระทรวง*
6 *การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.*

7 *กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกระทรวงยุติธรรม. (๒๕๖๑). สืบค้นเมื่อ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๑ ฉบับที่ ๓๓๙/๒๕๖๑*
8 *กรมคุ้มครองสิทธิฯ ร่วมประชุมคณะอนุกรรมการติดตามสิทธิผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.*
9 *๒๕๔๖*[http://www.rlpd.go.th/rlpdnew/index.php?option=com_content&view=article&id=](http://www.rlpd.go.th/rlpdnew/index.php?option=com_content&view=article&id=๙๐๕๕)
10 *๙๐๕๕*

11 *กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓. (๒๕๕๓).*
12 *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนที่ ๕๖ ก/หน้า ๑/๑๕ กันยายน ๒๕๕๓*

13 *กุศล สุนทรธาดา. (๒๕๕๒). รูปแบบครอบครัวกับการเกื้อหนุนและสวัสดิการผู้สูงอายุ. ในชาย โพธิ์สิตาและสุชาดา*

14 *จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และคณะ (๒๕๖๐). รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ การศึกษาปัญหาและความเสี่ยงในการถูก*
15 *ละเมิดสิทธิและประเมินสถานการณ์เพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัย*
16 *และพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.).*

17 *จิราพร เกศพิชญวัฒนา และคณะ. (๒๕๖๐). รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ การศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงและ*
18 *การละเมิดสิทธิต่อผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.).*

19 *จิราพร เกศพิชญวัฒนา และสุวิณี วิวัฒน์วานิช. (๒๕๕๒). ความรุนแรงต่อผู้สูงอายุไทย: การทบทวนองค์ความรู้*
20 *และสถานการณ์ในปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.).*

21 *เดชา สังขวรรณ และคณะ. (๒๕๖๐). รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ มาตรการ กลไก ป้องกันการละเมิดสิทธิ*
22 *ผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.). ทวีสิทธิ์ (บรรณาธิการ),*
23 *ประชากรและสังคม ๒๕๕๒:ครอบครัวไทยในสถานการณ์เปลี่ยนผ่านทางสังคมและประชากร.นครปฐม:*
24 *สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.*

25 *เทวินทร์ อินทรจํานงค์, จิรศักดิ์ สมบัติ และ ณีภรณ์พัชร์ วงศ์ธรรมมา. (๒๕๕๗). โครงการทบทวนและเตรียมความ*
26 *พร้อมเพื่อการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน ปี พ.ศ. ๒๕๕๗. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการ*
27 *ยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม*

28 *พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐. (๒๕๕๐). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม*
29 *๑๒๔/ตอนที่ ๔๑ ก/หน้า ๑/๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๐.*

- 1 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐. (๒๕๖๐). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๑๓๑ ก/
2 หน้า ๓๖/๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.
- 3 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖. (๒๕๔๖). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอน ๑๓๐ ก/หน้า ๑/๓๑ ธันวาคม
4 ๒๕๔๖.
- 5 ไพศาล ลิ้มสถิตย์ (๒๕๖๐). รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ ศึกษาทบทวนกฎหมายไทยเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิ
6 ผู้สูงอายุและแนวคิดของสหประชาชาติ. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.
7 ผส.).
- 8 ภูมิ มูลศิลป์ และคณะ. (๒๕๖๐). รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการตั้ง
9 ผู้ปกครองทรัพย์สินผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.)
- 10 ศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม. (๒๕๕๗). รายงานสถานการณ์อาชญากรรม
11 สำคัญระดับพื้นที่. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม.
- 12 สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (๒๕๕๘). คู่มือการปฏิบัติงานของ
13 เครือข่ายเพื่อการเฝ้าระวังและเตือนภัยความเสี่ยงต่อความรุนแรงในครอบครัว. กรุงเทพมหานคร:
14 แอดวานซ์พรินติ้งเซอร์วิส จำกัด.
- 15 สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (๒๕๕๑). ข้อมูลจากการสำรวจสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน พ.ศ.๒๕๕๑. กรุงเทพฯ:
16 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 17 สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (๒๕๕๕). ข้อมูลจากการสำรวจสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน พ.ศ.๒๕๕๕. กรุงเทพฯ:
18 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 19 อูมามน พวงทอง. (๒๕๕๑). ความรุนแรงในครอบครัว ทฤษฎี ผลกระทบ กฎหมาย. กรุงเทพฯ: หสน.สหประชา
20 พาณิชย์